

LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO KODEKSO KOMENTARAS (1997)

Tyrėjų grupė: K. Jovaišas, J. Misiūnas

Po Nepriklausomybės atgavimo 1990 m. prasidėjusi baudžiamosios teisės sistemos reforma Lietuvos Respublikos baudžiamuosiuose įstatymuose ne tik perėmė ir įtvirtino tokias veikas, kurios tradiciškai laikomos nusikalstamomis kiekviename socialinės-ekonominės formacijos valstybėje, bet ir įstatymiškai įtvirtino ir nustatė baudžiamąją atsakomybę už veikas, būdingas naujai politinei, ekonominei ir ideologinei sistemai.

Recepuota sovietinė baudžiamosios teisės sistema, kaip laikinas Lietuvos baudžiamosios teisinės sistemos pagrindas iki tol, kol buvo priimtas naujas LR baudžiamasis kodeksas, savo vaidmenį galėjo atlikti tik tuo atveju, jeigu būtų ne tik tiksliai suformuluoti bei įtvirtinti šios sistemos elementai – baudžiamieji įstatymai, bet ir atskleistas šių įstatymų normų turinys. Tai ir buvo siekiama padaryti išsamiau naujų į senąjį 1961 m. BK inkorporuotų straipsnių, nustatančių atsakomybę už nusikaltimus ūkininkavimo tvarkai ir finansams, taip pat kai kurių pakeistų ir papildytų straipsnių, komentaru.

Pastebėtina, kad senąjį BK papildę įstatymai dažnai pasižymėjo blanketinėmis normomis, t.y. jų dispozicijos numatė kitais įstatymais ar teisės aktais reglamentuojamas taisykles, kurių pažeidimas užtraukdavo baudžiamąją atsakomybę. Toks jų pobūdis lėmė būtinumą perteikti privalomų vykdyti taisyklių esmę ir nurodyti sąlygas, kurioms esant jų pažeidimas arba nesilaikymas sudarė nusikaltimų sudėtį. Be to, daugelis šių teisės aktų buvo nebaigti ir prieštaringi, o įstatymų ir juos konkretinančių norminių aktų kolizija komplikavo baudžiamųjų įstatymų taikymo ir nusikaltimų kvalifikavimo problemas.

Komentaro paskirtis (tai buvo principinė rengimo nuostata) - įstatymus interpretuoti, bet ne kritikuoti. Tais atvejais, kai įstatymai buvo prieštaringi arba jų normos suformuluotos nevisiškai tiksliai, komentare paprastai buvo apsiribojama konstatuojant įstatymų koliziją arba bandant atskleisti tikslią normų prasmę. Komentare pateikiama ir autorių asmeninė nuomonė kai kuriais baudžiamąjo įstatymo taikymo klausimais.

Be nusikaltimų ūkininkavimo tvarkai ir finansams komentaro, leidinyje taip pat komentuojami valstybiniai nusikaltimai, nusikaltimai visuomenės saugumui ir viešajai tvarkai, nuosavybei, valstybės tarnybai ir teisingumui.